

Bedrijven groter dan 100 ha bewerken 37 % van bouwland

Meer honderdplussers

In de periode 2000 tot en met 2016 is het aantal akkerbouwbedrijven dat meer dan 100 hectare bewerkt, gegroeid van 311 naar 858 bedrijven. Deze 8 procent honderdplusbedrijven heeft samen 37 procent van het akkerbouwareaal in handen. Gemiddeld genomen gaat het om 157 hectare per bedrijf.

De schaalvergroting in de akkerbouw gaat gestaag verder. Hoewel het gemiddelde cijfer nog aardig bescheiden oogt – een doorsnee akkerbouwbedrijf in Nederland telt 43 hectare –, neemt het aantal grote bedrijven zichtbaar toe. Bedrijven van meer dan 100 hectare zijn al lang geen uitzondering meer. Maar hoeveel bedrijven van 100 hectare en meer zijn er eigenlijk en wat zijn dat voor bedrijven? Met hulp van het Centraal Bureau voor de Statistiek zetten we enkele cijfers over deze groep op een rij.

In de periode 2000 tot en met 2016 groeide het aantal honderdplussers van 311 naar 858 bedrijven. Daarmee is 8 procent van de akkerbouwbedrijven groter dan 100 hectare. Samen hebben deze bedrijven 37 procent van het akkerbouwareaal in handen en dat was in 2000 nog 20 procent. De gemiddelde bedrijfsomvang van de groep honderdplussers steeg in die periode nauwelijks. Gemiddeld genomen bewerken ze 157 hectare bouwland. Niet geheel verrassend vullen granen, suikerbieten en aardappelen het grootste deel van het bouwplan. De grotere bedrijven zijn verspreid over het hele land te vinden, maar het noorden van Nederland herbergt duidelijk de meeste grote bedrijven, met de provincie Groningen aan kop. Zowel op het Hogeland (de pootgoedbedrijven), in de Groninger Veenkoloniën (zetmeelaardappelen) als in het Oldambt (de graanbedrijven) zijn

relatief veel grote bedrijven te vinden. Op de lijst van gemeenten met de meeste bedrijven groter dan 100 hectare staat de gemeente Noordoostpolder echter op nummer één. Hier zitten relatief veel specialisten.

Maatschappen

Wat zijn het voor bedrijven, die honderdplussers? Vooropgesteld: er zijn grote verschillen. De bedrijven variëren van gespecialiseerde groentetelers met veel personeel tot grote graanbedrijven die door één man worden gerund.

Als

het gaat om de rechtsvorm, is een 100-hectare-plusbedrijf relatief vaak een maatschap: 50 procent tegenover 30 procent gemiddeld in de hele akkerbouw. Eenmanszaken zijn juist weer ondervertegenwoordigd: 16 procent tegenover 46 procent gemiddeld. BV's en vof's zijn ook talrijker onder de grote bedrijven, maar het aandeel is slechts enkele procenten hoger.

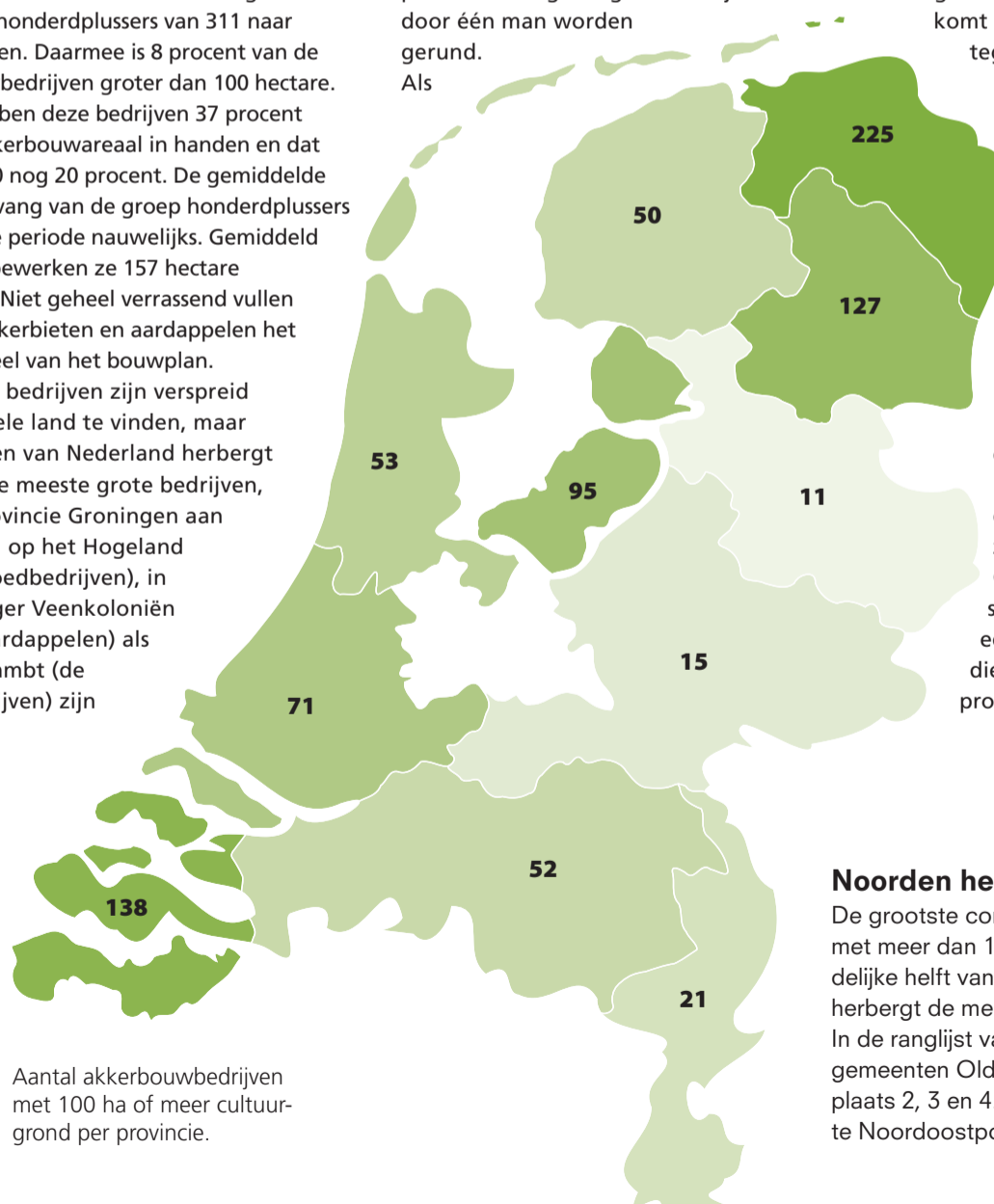
Bij de eigendomssituatie zijn de verschillen nog kleiner. Het percentage grond in eigendom is nagenoeg gelijk. Reguliere pacht komt iets minder vaak voor (11 procent tegenover 17 procent gemiddeld).

Wel zijn er iets meer verschillende kortlopende huurovereenkomsten op de honderdplusbedrijven.

Dan de mensen om wie het gaat.

Gemiddeld genomen zijn de ondernemers net even wat jonger dan de gemiddelde akkerbouwer.

Is over de hele akkerbouw bekeken 57 procent van de ondernemers ouder dan 55 jaar, op de honderdplusbedrijven is die groep goed voor 43 procent. Aardig weetje: de jongste ondernemer die meer dan 100 hectare bewerkt, is 24 jaar oud, de oudste is 89. Met de opvolging zit het over het algemeen wel goed. Gemiddeld over de hele akkerbouw, staat er op 38 procent van de bedrijven een opvolger klaar. Op de bedrijven die groter zijn dan 100 hectare is dat 79 procent. ■

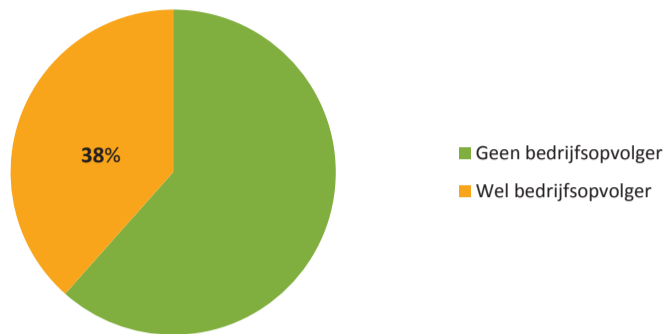

Aantal akkerbouwbedrijven met 100 ha of meer cultuurgrond per provincie.

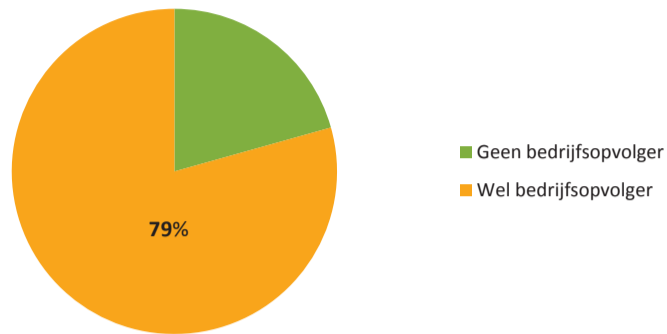
Noorden heeft meeste honderdplussers

De grootste concentratie aan akkerbouwbedrijven met meer dan 100 hectare is te vinden in de noordelijke helft van het land. De provincie Groningen herbergt de meeste honderdplussers: 225 bedrijven. In de ranglijst van gemeenten staan de Groningse gemeenten Oldambt, Eemsum en De Marne op plaats 2, 3 en 4. De eerste plaats is voor de gemeente Noordoostpolder.

Akkerbouwbedrijven

Akkerbouwbedrijven >100 ha

Honderd-plusbedrijven hebben vaker een opvolger

Akkerbouwers die meer dan 100 hectare bewerken, hebben vaker een opvolger dan gemiddeld. In 79 procent van de gevallen staat er een opvolger klaar. Landelijk gezien heeft 37,9 procent van de akkerbouwbedrijven met een bedrijfshoofd ouder dan 55 jaar een opvolger.

Vanaf 2016 heeft het CBS (veelal kleine) bedrijven die niet ingeschreven staan bij de Kamer van Koophandel geschrappt uit haar bestanden.

Top 20 gemeenten met de meeste honderdplussers

Gemeentenaam (2016)	Aantal akkerbouwbedrijven met 100 ha of meer cultuurgrond	Areaal cultuurgrond (in ha)	Waarvan akkerbouwgrond (in ha)
Noordoostpolder	40	6.818	6.620
Oldambt	37	6.526	6.130
Eemsmond	32	5.330	5.169
De Marne	31	4.621	4.488
Borger-Odoorn	31	5.802	5.648
Emmen	30	6.010	5.702
Dronten	28	4.286	4.124
Sluis	27	4.041	3.871
Hollands Kroon	24	3.234	3.069
Terneuzen	23	3.940	3.782
Schouwen-Duiveland	23	3.974	3.721
Goeree-Overflakkee	23	3.556	3.409
Aa en Hunze	21	3.485	3.311
Loppersum	17	2.233	2.210
Zeewolde	16	3.030	2.487
het Bildt	16	2.412	2.373
Steenbergen	16	2.450	2.308
Stadskanaal	15	2.263	2.211
Hulst	15	2.272	2.161
Haarlemmermeer	14	2.305	2.061

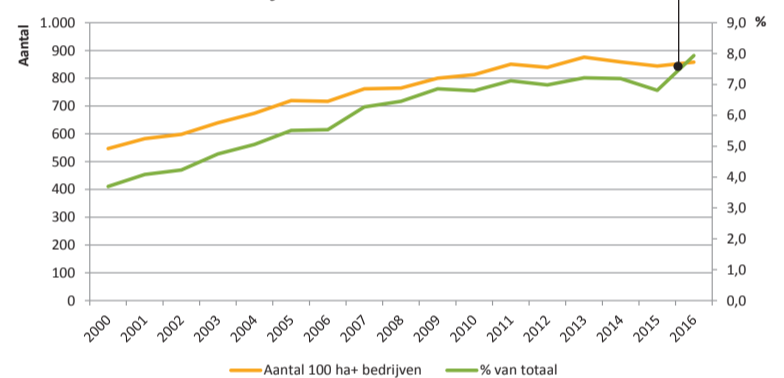
Top 5 gewassen op 100+ bedrijven*

	Gez. areaal (ha)	Aantal bedrijven	Gemiddeld areaal per bedrijf
1 Wintertarwe	32.432	663	49
2 Suikerbieten	18.019	782	23
3 Consumptieaardappelen	17.247	500	34
4 Zetmeelaardappelen	16.502	237	70
5 Pootaardappelen	15.431	379	41

* Cijfers 2016

Bron: CBS

Bedrijven met meer dan 100 ha

Meer grote bedrijven

Tussen 2000 en 2016 steeg het aantal akkerbouwbedrijven groter dan 100 hectare, van 311 naar 858. Daarmee is 8 procent van het totale aantal akkerbouwbedrijven een 100-hectare-plusbedrijf. Volgens de definitie van het CBS telde ons land in 2016 10.800 akkerbouwbedrijven, dat wil zeggen bedrijven die minimaal twee derde van de omzet halen uit akkerbouw.

Areaalontwikkeling (in ha)

Meer dan een derde van het areaal

Hadden de 100-hectare-plusbedrijven in het jaar 2000 nog 20 op de 100 akkerbouwpercelen in handen, inmiddels zijn dat 37 op de 100 percelen. Samen zijn ze goed voor 144.000 hectare, op een totaal van 363.000 hectare. Vooral tussen 2000 en 2010 was er een sterke groei te zien. De afgelopen jaren was het areaal stabiel.